Langs de Maas door het smalste stukje van Nederland

Het witte goud van Limburg

Ooit had Limburg z'n zwarte goud – de steenkool. Nu produceren De Staats Mijnen (DSM) alleen nog maar chemische prut. Gelukkig is er een nieuw goud ontdekt in Limburg, dat een stuk minder diep in de grond zit. Het is het witte goud van de asperges dat voor nieuwe glorie zorgt. Wij gingen een paar dagen goud delven in de Limburgse Maasvallei.

De merels zingen het hoogste lied als we in de vroege ochtend de akker in stappen. Het loopt wat lastig in zo'n gleuf tussen twee hoog opstaande rijen met donker plastic afgedekte grond, maar het heeft dagenlang niet geregend en we hebben gelukkig geen laarzen nodig. We naderen een stellage op wielen, die over een paar meter het plastic omhoog houdt. Daaronder speurt onze gastheer met een geoefende blik naar barstjes in de grond. "Kijk," zegt Rick, die het vak van aspergesteker op de boerderij van zijn ouders met de paplepel ingegoten kreeg. "Hier zit een barstje in de aarde. Dat betekent dat een asperge bezig is zich naar boven te werken." Hij wroet wat aarde weg en inderdaad verschijnt daar de witte kop van een asperge. De stok met het mes aan het einde verdwijnt in de grond en met een geroutineerde beweging wordt dertig centimeter aan 'Limburgs goud' gedolven. Hij krijgt een plaats naast de andere 'goudstaven' die Rick al verzameld heeft. Het karretje wordt met hulp van een accumotortje een stukje verder geduwd en daar is de volgende al zichtbaar. "Ai, die heb ik gisteren gemist," verontschuldigt Rick zich. "Asperges groeien in deze tijd zeker een centimeter of acht per dag, en de punt van deze zit al een paar uur boven de grond. Dan kleurt ie een beetje blauwgroen en dat mag niet, want dan wordt de smaak bitter." Zo krijgen we een poosje les in de edele kunst van het aspergesteken. Er gaat niets boven verse asperges en daarom zijn ze maar een paar maanden per jaar echt lekker, tussen half april en eind juni. Er zijn meer plaatsen in het land met aspergeteelt, maar de beste omstandigheden vind je in Limburg. Op het moment dat u dit leest zijn asperges nog volop vers te koop. Maar niet lang meer.

Aspergesteken is tijdrovend handwerk

Hoe Nederlands is Limburg?

U merkt het al, we zijn dit keer voor ons fietsrondje op de zandgronden van Midden-Limburg. Officieel heet het hier Grensmaasvallei. En inderdaad, aan grenzen geen gebrek. Ooit in een uurtje van Duitsland naar België gewandeld? Hier kan het, in het smalste stukje van Nederland. Volgens de GPS is het maar 4,8 kilometer van de Duitse grens bij Isenbruch over Susteren naar het Belgische Maaseik. Twee jaar geleden waren we in Zuid-Limburg aan het fietsen en toen moest er flink geschakeld worden tussen de heuvels. Maar hier, amper dertig kilometer naar het noorden, zijn alle hellingen verdwenen. We kregen Limburg ooit van de Belgen in ruil voor een stuk Brabant, maar als het aan de Limburgers ligt voelen ze zich nog steeds meer verwant aan de Belgische naamgenoten dan aan Nederlanders. En aan de buren in het oosten, want de muziekcultuur wordt sinds jaar en dag bepaald door de 'schlagerparade'. Hoe Nederlands is Limburg eigenlijk? Op de autofabriek in Born staat nog wel de naam NedCar, maar er worden allang geen Dafjes meer gemaakt. Het ooit gemoedelijke vliegveld Beek heet nu 'Maastricht/Aachen Airport' – wie heeft dát nu weer bedacht? En de economie van Nederland steunde decennia lang op de Limburgse kolenmijnen, maar zelfs de moderne energievoorziening is bij gebrek aan wind naar het westen en noorden verhuisd. Sinds

de overgang van de gulden naar de euro (in Maastricht nog wel!) is Limburg zijn laatste link met het verre vaderland kwijt. Maar… Limburg heeft zijn asperges!

Fietsnetwerk

We startten vanaf de aspergeboerderij in Echt, en de eerste dag fietsten we een lus naar het noorden via Maasbracht, Wessem, Thorn, Ohé en Laak, Stevensweert en weer terug naar Echt. De tweede dag gingen we 'om de zuid' door de bossen naar Born en Papenhoven om daarna via een schitterende route de Maas naar het noorden te volgen. Natuurlijk vergaten we niet om nog even een terrasje in het Belgische Maaseik te pakken. Vervolgens ging het via Roosteren en Dieteren weer op Echt aan. Voor de na-fietsers: je kunt die tweede dag ook volledig met de cijfers van het fietsroutenetwerk doen. Volg dan na Peij/Echt 24, 22, 20, 16, 23, 19, 13, 11, 06, 09 en weer 24. Ziet er ingewikkeld uit, maar je fietst zo zonder kaart een leuk rondje van zo'n 50 kilometer dwars door Nederland op z'n smalst. Dat terrasje in Maaseik is een must, en dat last u in tussen nummer 19 en 13. Na de brug over de Maas ben je al meteen in Maaseik. Geen kwaad woord over de Limburgse biertjes, maar er gaat niets boven een 'tripeltje' op een Vlaams terras. Ter compensatie gaan we ook nog even langs bij de brouwerij van de Heeren van Beeck. Deze jongste brouwerij van Nederland bestaat pas sinds 1998, en ze zijn er trots op u een paar bovengistende bieren te laten proeven die niet onderdoen voor hun eeuwen oudere soortgenoten. Het proeflokaal in Beek is iedere woensdag geopend. Probeer daar eens een glas 'De Veldwachter' (ze

Leuke fietspaden over de dijken

De sluis in het Julianakanaal bij Maasbracht

Het marktplein in Sittard

houden in Limburg wel van uitdagende namen). Praktische tip: doe dit aan het eind van een fietstocht, want bier 'zakt in je benen' en is af te raden als je nog lang moet trappen.

Elsjes en nonnenvodden

Het voordeel van een meerdaags verblijf in onze enige Bourgondische provincie is dat je ook de avonden Bourgondisch kunt doorbrengen. Wij vonden een oplossing door naar het treinstation van Echt te fietsen om binnen een kwartiertje door de NS in Sittard te worden afgezet. Wel de laatste trein naar huis even noteren en dan de stad in. Sittard is de geboortestad van Toon Hermans, en daar weten ze dus alles over vrolijkheid. We eten er eerst een 'nonnenvod', een soort broodje uit de frituurpan. Volgens de Sittardenaren werd het in de 17e eeuw geïntroduceerd door de plaatselijke zusters franciscanessen. Het werd aan de armen gegeven die in lompen en vodden gekleed gingen, en vandaar dus de naam. In Sittard is de basiliek een bezoek waard. We horen dat het de eerste Nederlandse kerk is die in 1883 van Rome de eretitel 'basilica minor' kreeg. Van daar is het naar het grote marktplein vol leuke eethuisjes maar een paar passen. Als aperitief voor het diner raad ik een 'elsje' aan. Voluit heet dit typisch Limburgse likeurtje Els La Vera, naar een oud familierecept van de families Hennekens en Sangers. Het wordt ook wel na de maaltijd bij de koffie geserveerd. Ons hoofdgerecht was natuurlijk een aspergegerecht – we zijn hier niet voor niets in de aspergetijd. Officieel eet je het met ei en ham, maar de kaart vermeldt vele varianten.

Tweetalig

We hebben ons niet alleen maar culinair laten verwennen. Midden-Limburg trekt niet de hordes amateurfietsers die je op de cols in het zuiden tegen komt, maar dat maakt het fietsen in deze regio des te aangenamer. Wij vonden de bosrijke gebieden tussen Maasbracht en Nieuwstad een aangenaam fietsgebied met mooi aangelegde paden. Af en toe zie je hier een monumentje langs de weg voor de bemanning van een neergeschoten bommenwerper, want je zit hier precies op de route die de oorlogsvliegers naar de Duitse industriegebieden voerde. De fietspaden langs de Maas en het ernaast gelegen Julianakanaal zijn weer heel anders van karakter. Hier is door grintwinning een enorm watersportgebied ontstaan. De beroepsvaart verkiest het kanaal boven de rivier, maar dan moet er wel af en toe een fors hoogteverschil worden overwonnen, zoals in de sluizen bij Born, Heel en Maasbracht. Alle gemeentegrenzen worden aangegeven in twee talen, net als in

Over de brug van de Maas heet het al België

Het dorp Visserweert met zijn smalle hoofdstraat

Friesland. Limburgers en Friezen hebben ook wel wat gemeen. Ze zijn zich erg bewust van hun eigen cultuur en daar hoort een aparte taal bij. Bij Zitterd kan ik nog wel op Sittard komen, maar wat nu te denken van het gehucht Visserweert langs de Maas even onder Roosteren, waar de hoofdstraat amper 2½ meter breed is en de bocht aan het eind van de straat voor een fiets al moeilijk is, laat staan als je er met een verhuiswagen langs wilt. De Limburgse naam is De Waert (...). Waarom gaan we toch allemaal ver weg als we in Limburg ons eigen buitenland hebben?

Tekst en foto's Kees Bregman.
Met dank aan VVV Zuid-Limburg en de familie van Lumich van de Pepinushof in Echt.

Monumentje voor een neergestorte bommenwerper uit WO2

Asperges

De Asparagus officinalis, ofwel de asperge, is een groente die al door de Egyptenaren (rond 3000 jaar v.C.) werd gegeten. Elk land heeft zijn eigen aspergegerechten. In Italië zijn de groene het populairst, maar die halen het niet bij de smaak van de Nederlandse witte (vinden wij). Het centrum ligt in de noordelijke helft van Limburg, maar op elke geschikte zandgrond kunnen asperges worden geteeld. De Limburgse oogst is traditioneel vanaf de tweede donderdag in april tot Sint Jan op 24 juni.

Kasteel Limbricht

Tussen Sittard en Born fietsten we langs kasteel Limbricht. Het imposante gebouw langs de slotgracht is niet eens het kasteel zelf, want dat zie je pas liggen nadat je de brug en de poort bent gepasseerd: een kloeke veste hoog op een terp uit het begin van de 14e eeuw. Tegenwoordig worden er in het poortgebouw allerlei evenementen georganiseerd tot bedrijfsuitjes toe, en je kunt er prima à la carte dineren. Het kasteel ligt even buiten het dorp Limbricht. www.kasteellimbricht.eu

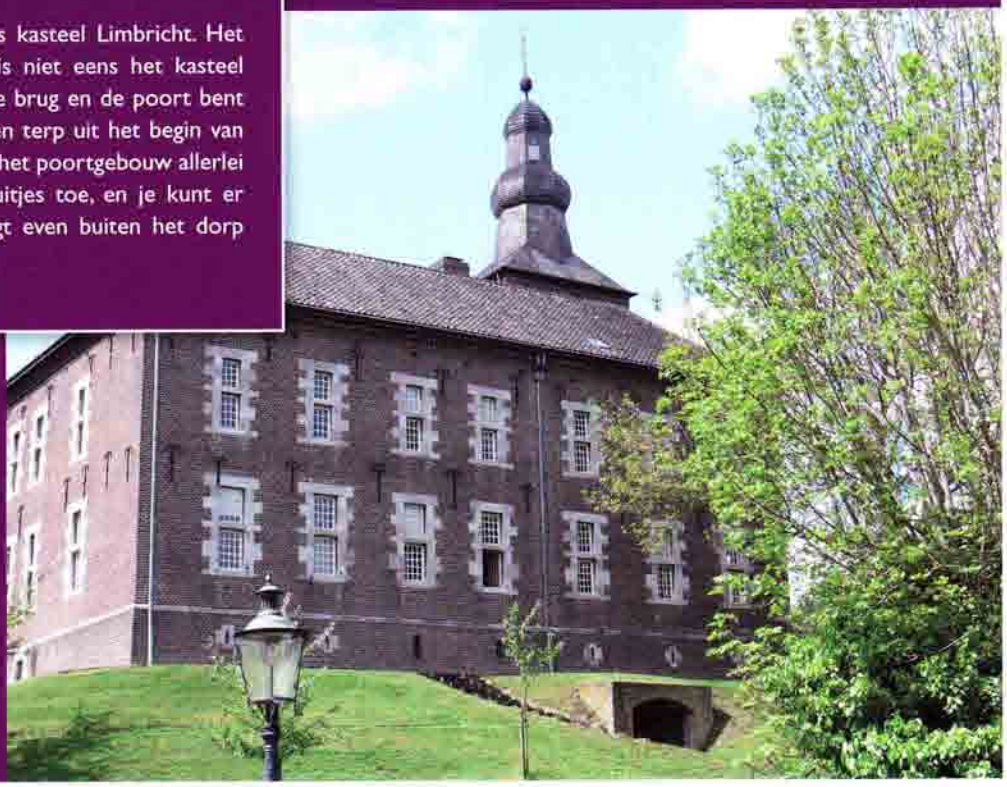

Parkstad Actief

Sinds september 2006 bundelen zes toeristische attracties, allemaal gelegen in Parkstad Limburg hun krachten. Discovery Centre Continium, Gaiapark Kerkrade Zoo, Kasteel Hoensbroek, de Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij, Woonboulevard Heerlen en Snowworld werken samen om van Parkstad de meest aantrekkelijke toeristische regio van Limburg te maken.
Wilt u genieten van dier en natuur, de wereld van de wetenschap, oude tijden laten herleven, actief aan de slag in de sneeuw of gezellig woonshoppen? Dat kan! De attracties hebben elk hun eigen unieke karakter, maar één ding hebben ze gemeen: ze liggen allemaal in de regio Parkstad, op nog geen kwartiertje rijden van elkaar. www.parkstadattractief.nl

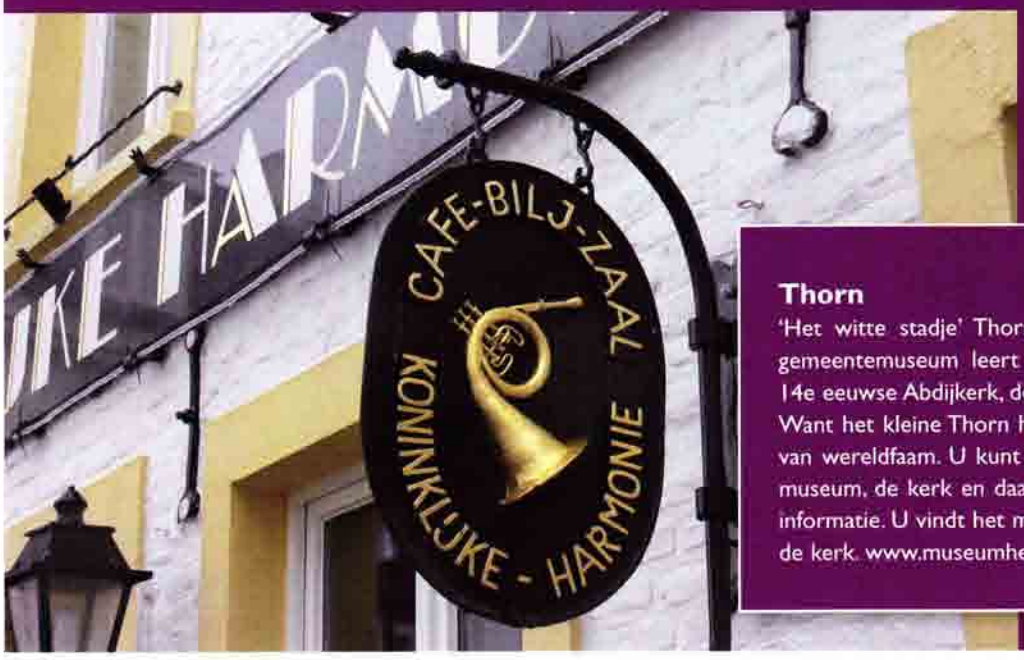

Thorn

'Het witte stadje' Thorn trekt elk jaar veel bezoekers. In het gemeentemuseum leert u alles over de geschiedenis, de grote 14e eeuwse Abdijkerk, de Franse tijd en de muzikale geschiedenis. Want het kleine Thorn heeft zelfs twee grote harmonie-orkesten van wereldfaam. U kunt met een ingenieus audio-systeem in het museum, de kerk en daarbuiten overal een knop indrukken voor informatie. U vindt het museum in het centrum op 100 meter van de kerk. www.museumhetlandvanthorn.nl

Op de grens van Midden- en Zuid-Limburg vonden we drie aardige campings op slechts enkele kilometers van elkaar. Verschillend in sfeer, grootte en prijsniveau (we noemen hoogseizoenprijzen), maar alle drie heel geschikt voor een vakantie met of zonder kinderen, en een uitstekend startpunt voor een wandel- of fietstocht.

Boerderijcamping Pepinushof, Pey/Echt

IJsboerderij, melkveebedrijf, aspergehandel en camping: allemaal bij elkaar in en rond een groot gebouw uit 1918. Als u wilt kunt u overal kijken wat er op deze boerderij gebeurt. Op het kampeerveldje is plaats voor zo'n 15 tenten of caravans en naast alle dieren is er voor de kinderen ook speelgelegenheid. Er zijn zo'n 50 koeien, maar ook herten, duiven, kippen en… alpaca's; lama-achtige dieren met een hoge aaibaarheidsfactor. Per persoon betaalt u € 2,75 per nacht en voor een kind € 2,25. Een caravan of camper kost u € 5,- en een grote tent € 3,75. Voor een bijzettentje wordt € 2,50 gerekend. De auto kost € 1,20 en per dag bent u nog € 1,- p.p. aan toeristenbelasting en € 0,20 milieuheffing kwijt. Het weidse uitzicht en de vriendelijke eigenaren krijgt u er gratis bij. Er zijn zes ruime houten vakantiehuisjes voor 4 of 6 personen. Pepinushof 3 (Dominicusweg), 6102 RE Pey-Echt, tel: 0475 481355. www.pepinushof.nl

Camping Böhmerwald, Koningsbosch

Een kilometer of zeven buiten Echt vonden we camping Böhmerwald. Klinkt al aardig Duits, maar u zit hier nog net in Nederland, als is de grens vlak bij. Een rustig gelegen, vriendelijke camping en een mooi startpunt voor wandel- of fietstochten. Naast circa 70 vaste staanplaatsen zijn er ook zo'n 25 toeristische plaatsen. U vindt er nette sanitaire voorzieningen, een (eet)café, een activiteitenzaal, een dierenweide en wat speelgelegenheid met ondiep zwembad(je) voor jonge kinderen. Voor de wat oudere kinderen is er een leuke speeltuin. Prijsindicatie: € 2,- per persoon, € 1,60 voor een kind tot 15 jaar, € 2,- voor een caravan/tent en hetzelfde betaalt u voor de auto. Voor toeristenbelasting betaalt u € 0,65 p.p.p.n. Elektra kost u € 1,80 (4A) en de hond mag mee voor € 0,90 per nacht. Er zijn 4-persoons vakantiehuisjes en trekkershutten te huur. Krimweg 1, 6104 RM Koningsbosch, tel: 0475 309030. www.bohmerwald.nl

Camping Landgoed Hommelheide, Susteren

De grootste camping op ons lijstje behoort tot de EuroParcs organisatie. Camping Landgoed Hommelheide biedt zo ongeveer alles voor de verwende kampeerder, inclusief zwemparadijs en wellness centre. U kunt ook met korting gaan golfen bij de overbuurman. Op het terrein zijn diverse vakantiewoningen in alle maten en prijsklassen te huur, maar gelukkig zijn er ook 475 kampeerplaatsen. De mooiste liggen langs de grote recreatievijver. De voorzieningen zijn natuurlijk top, en als u wilt kunt u kiezen voor een 'comfort-plus' kampeerplek met eigen wateraansluiting, waterafvoer en een CAI voor de TV. Van de uitgebreide prijslijst noemen wij de standaardplaats van € 27,- (2 pers., auto, kampeermiddel, ev. bijzettentje, toegang zwembad en elektra). De genoemde comfort plus plaats kost € 35,- per nacht, maar voor een sheltertentje zonder stroom kunnen twee personen ook voor € 16,- terecht. Een huisdier kost € 2,50 en reken op een toeristenbelasting van € 1,- p.p.p.n. Hommelweg 2, 6114 RT Susteren, tel: 046 4492900. www.landgoed-hommelheide

Tekst en fotoredactie Kees Bregman

Asperges wassen

Asperge-wijsheden

Het is een beetje delicaat onderwerp, maar als je 's ochtends na een overheerlijke aspergemaaltijd op de camping van het toilet komt weet iedereen wat je gegeten hebt. Hoe komt dat aparte geurtje toch in je urine na een bord asperges? Even de landbouwhogeschool in Wageningen bellen. "U ruikt vluchtige zwavelhoudende verbindingen," is het antwoord. Ons lichaam blijkt het asparagine aminozuur in de asperges direct in de blaas te lozen en als dat met de buitenlucht in aanraking komt ontstaat het gas dat we bij het plassen ruiken. Overigens, zwavel zit van nature in ons lichaam in de vorm van eiwit-aminozuur en ook in ons bloedplasma. Maar dat plassen we niet uit, en aspergerestanten wel. Na een paar uur al.

Het gekke is dat sommige mensen niet in staat blijken om die zwavelhoudende urinelucht te ruiken. Bij weer anderen ontbreekt zelfs het vermogen om zwavelhoudende urine te produceren. Hoe zit dat dan? De professor in Wageningen verklaart dit door te wijzen op een "autosomaal dominante overerving bij ruim een derde van de mensen". Tuurlijk! Biochemici hebben overal een verklaring voor. "De stoffen die u ruikt (of niet ruikt) zijn vooral methylsulfide, dimethylsulfide dimethylsuloxide en methaanethiol. Begrijpt u wel?" Na een schuchter "ja" legde ik de telefoon weer neer.

De farao's in Egypte waren al dol op asperges. Het kan niet anders dat rond zo'n eeuwenoude groente tal van legendes ontstonden. In de tijd dat artsen nog niet gediplomeerd waren werd het voorgeschreven aan patiënten die van alles mankeerden. Kiespijn? Asperges eten. Last van hartkloppingen, potentieproblemen of moeilijke stoelgang? Asperges. Aan de lucht kon je dan ruiken dat de kwaal je lichaam verliet. Ja, zo lust ik er nog wel een paar. Overigens, voor potentieproblemen is er nog een remedie: ga naar het nationaal aspergemuseum in het Limburgse Melderslo en je ziet daar de grootste asperge die ooit werd gestoken: een exemplaar van 3,11 meter lengte. Lang, dun en lekker. En de aspergeambassadeur voor 2009 is Erica Terpstra. Ik verzin het niet. Hoe dan ook, asperges zijn goed voor een zoutarm dieet. Mits je geen zout op je asperges doet natuurlijk.

Ook in de tweede wereldoorlog komt de asperge voor. Maar dan figuurlijk, want de Duitsers noemden de in beton gegoten verticale stukken ijzeren spoorstaaf langs de Atlantik-verdedigingslinie ook 'asperges'. Oud-militairen hebben het er nog wel eens over. Een gangbare grap over deze 'onneembare' hindernis wil ik u niet onthouden. "Dat kostte ons precies 61 minuten om die te passeren," zeiden de Canadese soldaten. "Eén uur lachen toen we die asperges zagen en één minuut om er doorheen te rijden." Zouden de oude Egyptenaren ook zulke aspergegrappen op het feestje van de farao hebben verteld?

Tekst en foto's Kees Bregman